

**MARIJAN ČIPČIĆ, *TROGIR IZMEĐU SVJETSKIH
RATOVA (1918. – 1941.)*,
MUZEJ GRADA SPLITA, SPLIT 2021.**

Primljeno: 11. kolovoza 2022.

dr. sc. MARIJA BENIĆ PENA
Sveučilište u Dubrovniku
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju
Lapadska obala 7
20000 Dubrovnik, HRmarija.
benicpenava@gmail.com

U izdanju Muzeja grada Splita objavljena je vrijedna monografija *Trogir između svjetskih ratova (1918. – 1941.)* autora dr. sc. Marijana Čipčića, koja već na prvi pogled privlači pozornost svojim dojmljivim rješenjem naslovnice. Istraživanje je temeljeno na doktorskom radu *Društveno-političke prilike i gospodarstvo u Trogiru od 1918. do 1941. godine*, koje je autor dopunio relevantnom literaturom i prilagodio izdanju. Djelo je vrijedan prilog kojim se produbljuju spoznaje o političkoj, društvenoj, gospodarskoj povijesti i povijesti svakodnevice Trogira u međuraću. Iako u hrvatskoj historiografskoj produkciji istraživanja zavičajne povijesti nisu novina, još su uvijek nedovoljno zastupljene manje dalmatinske urbane cjeline. Stoga je objavljivanje ove znanstvene monografije hvalevrijedan pothvat.

Nakon predgovora (str. 9-10), uvodna osvrt na izvore i historiografiju (str. 11-22), stanovništvo i ustrojstvo Općine Trogir (str. 23-30), geografski smještaj i klimu (str. 31-33) te Trogir krajem Prvog svjetskog rata i u prvim poslijeratnim godinama (str. 34-67), knjiga je podijeljena na osam poglavlja. U prvome, pod naslovom „Mijene društveno-političkog života u Trogiru do uspostave Šestosiječanjske diktature 1929. godine“, analizirane su lokalne političke prilike u Trogiru kroz „Prilike u Trogiru nakon izbora za Ustavotvornu skupštinu 1920. godine“ (str. 68-71), „Izbori za Narodnu skupštinu 1923. i 1925. godine“ (str. 71-78), „Općinski izbori u Trogiru 1926. godine“ (str. 78-80), „*Orjuna* u Trogi-

ru“ (str. 80-82), „Oblasni i skupštinski izbori 1927. godine“ (str. 83-87). Slijedi poglavlje „Društveno-politička događanja i rad lokalne samouprave do kraja međuratnog razdoblja“ u kojem se analiziraju političke prilike na lokalnoj razini do kraja međuraća u dijelovima: „Prilike nakon uspostave kraljeve diktature 6. siječnja 1929. godine“ (str. 88-91), „Izbori za Narodnu skupštinu 1931. godine“ (str. 91-93), „Uništavanje mletačkih lavova u Trogiru u prosincu 1932. godine“ (str. 93-99), „Općinski izbori u Trogiru 1933. godine“ (str. 100-102), „Izbori za Narodnu skupštinu, općinski izbori u Trogiru i proslava 100. obljetnice *Lijepe naše* 1935. godine“ (str. 103-113), „Ostavka načelnika Ivana Cege i općinski izbori 1936. godine u Trogiru“ (str. 113-116), „Financijski problemi Općine Trogir“ (str. 116-119), „Intenziviranje političkih aktivnosti HSS-a tijekom 1937. godine i izbori za Narodnu skupštinu 1938. godine“ (str. 119-126) i „Trogir u Banovini Hrvatskoj i općinski izbori 1940. godine“ (str. 126-132).

Gospodarstvo, promet i komunalni razvoj Trogira između svjetskih ratova analiziran je u dijelovima: „Poljoprivreda i stočarstvo“ (str. 133-140); „Ribarstvo“ (str. 140-145), „Trogirski mlinovi i ribnjaci (str. 145-146); „Pomorstvo i promet u luci“ (str. 146-161), „Brodogradnja“ (str. 161-168); „Trgovačke radnje i obrti u Općini Trogir“ (str. 168-182), „Ceste i cestovni promet“ (str. 183-186), „Željeznički promet“ (str. 186-187), „Turizam i ugostiteljstvo“ (str. 187-200), „Industrija kamena“ (str. 201-204), „Vodovod Solin – Kaštela – Trogir“ (203-206); „Elektrifikacija Trogira“ (str. 206-207). Svakodnevica, društveni život, kultura i sport Trogira u međuraću istražena je u dijelovima: „Narodna glazba“ (str. 208-213), „Pučko-prosvjetno društvo *Berislavić*“ (str. 214-216), „Dobrovoljno vatrogasno društvo *Trogir*“ (str. 216-222), „Sokolsko društvo *Trogir*“ (str. 222-227), „Narodna ženska zadruga“ (227-228), „Hrvatsko pjevačko društvo *Kolo*“ (228-229), „*Jugoslavenska matica*“ (str. 229-229), „*Jadranska straža*“ (str. 230-231), „Lovačko društvo“ (str. 232-232), „Očuvanje i zaštita kulturnih spomenika“ (str. 232-240), „Javna spomen-obilježja“ (str. 240-245), „Likovna umjetnost“ (str. 245-251), „Kazališne predstave i koncerti“ (str. 251-254), „Kinematograf“ (str. 254-234), „Nogomet“ (str. 255-257), „Veslački klub *Saldun*“ (257-258), „Cestovne utrke“ (str. 258-259) i „Vojna hidroavionska baza u Divuljama i trogirski aeroklub *Naša krila*“ (str. 259-260).

Školstvo Trogira analizirano je u dijelovima: „Državno školstvo u Općini Trogir“ (str. 261-266) i „Obrazovanje u crkvama i samostanima, stručni tečajevi“ (str. 266-267). Poglavlje o zdravstvu podijeljeno je na: „Opća zdravstve-

na skrb“ (str. 268-269), „Epidemije španjolske gripe i škrleti“ (str. 269-270), „Institut za proučavanje i suzbijanje malarije (Higijenski zavod)“ (str. 270-278), „Ubožište sv. Lazara“ (str. 279-280), „Ljekarne“ (str. 280-282). Posljednje poglavlje posvećeno je vjerskom životu međuratna Trogira u dijelovima: „Katolička crkva – ustroj (str. 283-285), „Crkve i samostani“ (str. 285-288), „Proslave blagdana i obljetnica“ (str. 288-291), „Groblje“ (str. 291-295). Na kraju slijedi zaključak (str. 297-303), popis kratica, sažetak na engleskom jeziku, popis izvora i literature, kazalo osobnih imena, te bilješka o autoru.

Knjiga je lijepo ilustrirana grafikonima, fotografijama i starim razglednicama. Izvornost djela temeljena je na obimnoj, dijelom neobjavljenoj arhivskoj građi i brojnim izvorima iz Državnog arhiva u Splitu, Državnog arhiva u Zadru, Nadbiskupijskog arhiva u Splitu, Muzeja grada Trogira, Arhiva Konzervatorskog ureda u Splitu te arhivskim zbirkama Hrvatskog školskog muzeja u Zagrebu. U istraživanju političkih prilika u gradu Trogiru i okolici tijekom međuraća, autor je koristio fondove Narodnog vijeća SHS Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu, a brojne je podatke crpio iz ostavštine dr. Ante Trumbića koja je pohranjena u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu, te iz relevantne literature i onodobnog tiska.

Knjiga je pisana zanimljivim stilom i znanstvenim pristupom, a metodologija je primjerena istraživanju i obilježjima teme kojom se djelo bavi. Temeljem obimnih izvora i brojne literature autor je objektivno rekonstruirao društvene, političke, ekonomske, kulturne, zdravstvene i vjerske prilike, te prilike u školstvu i sportu u Trogiru između svjetskih ratova. Ova znanstvena monografija dragocjen je prilog proučavanju povijesti Trogira u monarhijskoj Jugoslaviji te svojim kvalitetnim sadržajem znatno prinosi poznavanju nacionalne povijesti u međuratnom razdoblju, prelazeći lokalne okvire do široke publike. Ujedno je i poticaj za daljnja istraživanja zavičajne povijesti Trogira i okolice.

*Slika 1. Likovno rješenje ovitka knjige "Trogir između svjetskih ratova (1918. - 1941.)"
- Dina Vuletin Borčić*